

Nr 118.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1932 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under rubrik »utgifter för kapitalökning» gjorda framställning om anslag till vattenkraftslånefonden.

(4:e avd.)

Uti den till riksdagen den 4 januari 1932 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1932/1933 har Kungl. Maj:t, (punkt 32 av det vid propositionen under rubrik »utgifter för kapitalökning: bil. 2» fogade utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för vattenkraftslånefonden för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 64—71 i åberopade statsrådsprotokollet.

Med anledning av Kungl. Maj:ts framställning har 1919 års lagtima riksdag beslutat inrättandet av den s. k. vattenkraftslånefonden samt fastställt vissa huvudgrunder för den med nämnda fond avsedda lånereörelsen. Samtidigt har riksdagen förklarat, att Kungl. Maj:t skulle äga meddela de närmare bestämmelser, som kunde erfordras för vinnande av de med ifrågavarande lån åsyftade ändamålen.

I överensstämmelse med de av riksdagen antagna huvudgrunderna har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 19 december 1919 (nr 787) utfärdat allmänna bestämmelser för lån från fonden. Enligt av riksdagen sedermera fattade beslut hava vissa ändringar i nämnda bestämmelser vidtagits genom särskilda kungörelser den 1 april 1921 (nr 138), den 9 juni 1922 (nr 259), den 27 april 1923 (nr 92) samt den 20 juni 1924 (nr 293).

De beträffande fonden sålunda gällande föreskrifterna innebära bland annat följande. Från fonden, som förvaltas av statskontoret, må lån beviljas menigheter, bolag, föreningar eller enskilda dels till företag, vilka avse utbyggande av statens vattenfall eller tillgodogörande av enskilda tillhöriga vattenfall, då tillgodogörandet är av mera allmänt intresse, dels till vissa mindre, lokala vattenkraftsanläggningar för distribution inom orten av elektrisk energi, dels ock till vattenregleringsföretag, då dessa äro av allmännare betydelse. Lånen skola i främsta rummet avse till-

godogörande av förut ej utnyttjade kraftkällor men må jämväl beviljas till redan utförd eller under byggnad varande anläggning. Lån beviljas endast till företag, som befinnas i ekonomiskt och tekniskt hänseende grundat på rationella förutsättningar. Beviljat lån utlämnas av statskontoret, sedan låntagaren dit avlämnat skuldförbindelse jämte sådan säkerhet för förbindelsens behöriga fullgörande, som av statskontoret godkännes. För lån från fonden erlägges numera ränta efter 5 procent.

Såsom kapitalökning för fonden har riksdagen för åren 1920—1922 samt för budgetåren 1923—1929 anvisat reservationsanslag om tillhoppa 10,100,000 kronor, därav för budgetåret 1928/1929 300,000 kronor.

I skrivelse den 26 augusti 1931 hava *kommerskollegium* samt *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* gjort framställning om anslag till kapitalökning för fonden för budgetåret 1932/1933 med ett belopp av 400,000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

Med anledning av vattenfallsstyrelsens förslag om utredning, huruvida statslån för utbyggande av enskilda tillhöriga vattenfall även framdeles kunde anses motiverade, får jag erinra, att jag i nästlidet års statsverksproposition beträffande styrelsens då uttalade och nu upprepade önskemål om utarbetande av utförligare direktiv för lån från vattenkraftslånefonden anförde, att de av styrelsen framförda synpunkterna borde efter närmare utredning upptagas till prövning. Någon sådan utredning har ännu icke skett. De ifrågavarande spörsmålen torde böra i sinom tid göras till föremål för övervägande i ett sammanhang.

I fråga om räntefoten för lån från förevarande fond finner jag, på de av 1931 års lånemedelsrevision med instämmande av statskontoret och fullmäktige i riksgäldskontoret anförda skälen, under rådande ekonomiska förhållanden ändring i de för fonden gällande räntebestämmelserna icke lämpligen böra vidtagas.

Vidkommande slutligen föreliggande framställning om ytterligare avsättning till fonden får jag — under hänvisning till statskontorets utredning rörande fondens tillgångar — meddela att, enligt vad jag inhämtat, de lånebelopp, som *kommerskollegium* samt *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* lära komma att föreslå Kungl. Maj:t att bevilja i anledning av de av ämbetsverken omförmälda nio låneansökningarna, numera kunna beräknas komma att uppgå till högst 600,000 kronor, eller 200,000 kronor mindre än förut antagits, samt att av det i förenämnda tablå angivna beloppet, 989,000 kronor, avseende lån, som förverkats eller antagas ej komma att lyftas, ett belopp av 50,000 kronor möjligen kan komma att lyftas under innevarande budgetår. Den del av förenämnda anslagsmedel om 1,800,000 kronor, som jämlikt gällande bestämmelser om äldre reservationsanslag vid utgången av innevarande budgetår kommer att tagas i anspråk för statsregleringen, skulle alltså uppgå till (693,000 + 200,000 — 50,000) 843,000 kronor. Enligt vad verkställd utredning visar kan det antagas, att under budgetåret 1932/1933 amorteringar till ett belopp av 110,000 kronor komma att inflyta till fonden. För att bringa upp medelstillgången å fonden under nämnda budgetår till det av *kommerskollegium* samt *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* såsom behövt ansedda beloppet av 600,000 kronor skulle alltså erfordras anvisande av nytt anslag å 490,000 kronor eller 90,000 kronor mera än ämbetsverken med utgångspunkt från

av dem gjorda beräkningar äskat. Med hänsyn till den återhållande verkan på utvecklingen å ifrågavarande område, som de rådande ekonomiska förhållandena torde utöva, synas likväl för utlåningsverksamheten under budgetåret 1932/1933 beredas tillräckliga medel, därest för nämnda budgetår anslag anvisas till endast det av ämbetsverken begärda beloppet eller 400,000 kronor. Jag förutsätter därvid, att samtliga av ämbetsverken omförmälda inkomna ansökningar om lån från fonden bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning och avgörande redan före utgången av innevarande budgetår.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må såsom kapitalökning för *vattenkraftslånefonden* för budgetåret 1932/1933 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor, att utgå av lå-nemedel.

Stockholm den 27 maj 1932.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

* Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Kvarnzelius, Lindblad, Widell, Bergqvist, Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmåla, *Johansson* i Fredrikslund, *Asplund, Bergström, Carlsson* i Gävle, *Björck* och *Alexander Nilsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson* i Falun, *Nilsson* i Bonarp, *Törnkvist* i Karlskrona, *Strindlund, Olsson* i Blädinge, *Holmgren, Eriksson* i Stockholm, *Olofsson* i Digernäs, *Danielsson, Norsell* och *Persson* i Falla.
